

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการ
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตมุกดาหาร
Strategic Leadership of School Administrators Affecting Academic Administration in
Schools Under the Secondary Educational Service Area Office Mukdahan

ดวงดาว มงคลสวัสดิ์¹, สุมาลี ศรีพุทธรินทร์² และ จารุวรรณ เขื่อนน้ำชุม³

Daungdao Mongkolsawat¹, Sumalee Sriputtarin² and Jaruwat Kheawnamchum³

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: 1m.duangdao@pccm.ac.th

Received February 22, 2024; Revised April 10, 2024; Accepted April 21, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา (2) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารงานวิชาการ และ(4) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 268 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าทีแบบเป็นอิสระ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว วิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพพบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง (4) ตัวแปรภาวะผู้นำ

เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ร่วมส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 70

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ ได้สารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; การบริหารงานวิชาการ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
มุกดาหาร

Abstract

The purposes of this research were (1) to study and compare strategic leadership of school administrators classified by status and school size, (2) to study and compare the academic administration in schools classified by status and school size, (3) to study the relationship between strategic leadership of school administrators and academic administration in schools, and (4) to study the predictive power for strategic leadership of school administrators affecting academic administration in schools under The Secondary Educational Service Area Office Mukdahan. Research samples was 268 administrators and teachers followed the percent criterion in sample size specification, and they were selected by Stratified Random Sampling. Data collected by 5-rating scale questionnaire. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Samples), One-way analysis of variance, a correlation coefficient of Pearson, and stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that (1) the overall strategic leadership of school administrators was at the high level. In comparison, the overall strategic leadership of school administrators classified by status revealed non – significant different and school size revealed significant different at the .01 level. (2) The overall the academic administration in schools was at the high level. In comparison, the overall the academic administration classified by status revealed non – significant different. The overall the academic administration in schools classified by school size revealed the statistically significant different at the .01 level. (3) The strategic leadership of school administrators and the academic administration in schools revealed quite high (4) There were variables of strategic leadership of school administrators that affected academic administration in schools by 70 percent predicted.

Findings from this research are information to guide strategic leadership development of educational institution administrators and information for more efficient developing academic administration.

Keywords: Strategic Leadership; Academic Administration; The Secondary Educational Service Area Office Mukdahan

บทนำ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางการสร้างทางเลือกและนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำตามทฤษฎีนี้จะเชื่อว่าการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นเป็นผลจากการที่คอยติดตามสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทั้งภายในองค์กร การคาดการณ์ถึงอนาคตขององค์กรในระยะยาว และการพัฒนายุทธศาสตร์ เพื่อมุ่งไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ช่วยให้สมาชิกเข้าใจวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และทิศทางที่แน่นอนขององค์กรไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และความสับสนใน การทำงานทำให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการสร้างความเข้าใจในระหว่างการทำงาน และบุคคลทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สามารถติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร (จิรายุ ศรีสง่าชัย, 2561) เพราะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นสภาวะที่ผู้นำสามารถมองการณ์ไกล กำหนดทิศทางที่สอดคล้องเข้ากับการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมภายนอกกระตุ้นการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่สมาชิก พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นอีกทั้งยังทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีศักยภาพมากขึ้น เกิดการตระหนักรู้ในการกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่มจงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดพลังร่วมในการพัฒนาปรับเปลี่ยนองค์กรให้ดีขึ้น ผลักดันให้การบริหารเชิงกลยุทธ์ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย (ณิรดา เวชญาลักษณ์, 2560)

การบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์นั้น เป็นการบริหารจัดการที่มีการวางแผนโดยมุ่งพิจารณาการกำหนดทิศทาง ระยะเวลา วิธีการปฏิบัติที่มีความชัดเจนในเชิงรุกหรือเชิงป้องกัน ปัญหา มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่มีทิศทางชัดเจนโดยการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการมองกว้างที่สามารถมองเห็นความสัมพันธ์กันระหว่างสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เชื่อมโยงในการทางานสู่ความสำเร็จรวมถึงเป็นการมองไกลในการคาดคะเนอนาคตข้างหน้า ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งเป็นการพิจารณาเชิงยุทธศาสตร์เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางเลือก วิธีการทำงานให้สำเร็จอย่างชาญฉลาด กล้าแข่งขัน แสวงหาความก้าวหน้า และรู้เท่าทันสถานการณ์ ซึ่งต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ

ผู้บริหารสถานศึกษา (มูฟิต วาโอะ, 2564) โดยเฉพาะการนำมาบริหารสถานศึกษาที่เป็นหัวใจสำคัญ นั่นคือการบริหารงานวิชาการ เพราะการบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา และเป็นงานที่สำคัญมากที่สุดในโรงเรียนที่บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสนใจในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานการศึกษา และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา คือ มีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครองและชุมชน โดยมุ่งเน้นการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่ดี ภายใต้การบริหารงานโดยผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่จะนำพาทุกฝ่าย ขับเคลื่อนการบริหารวิชาการสู่เป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา (ธนัญญา คุณสุข, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2565 มีภารกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในการบริหารจัดการการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และตรงตามหลักสูตรทางการศึกษา แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำกัน ทั้งด้านงบประมาณ จำนวนบุคลากร และขนาดสถานศึกษา การขาดเอกภาพในการบริหารทั้งด้านการกำหนดนโยบาย การบริหารงานด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรทำให้กระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งแนวทางของการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา คือการใช้กลไกของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในการยกระดับคุณภาพมาตรฐานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร, 2566) โดยได้กำหนดกลยุทธ์ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ทันต่อยุคสมัย โดยเฉพาะผู้บริหารผู้ถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การให้ไปสู่ความสำเร็จ โดยการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพของผู้บริหารในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ มีความรู้ความสามารถต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลรวมทั้งปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการองค์การให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาในโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร ผู้วิจัยเห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความสำคัญกับการพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน จะเป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการนำไปกำหนดเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สามารถปรับตัวก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่รวดเร็วในยุคโลกพหุวัฒนธรรม และเพิ่มขีดศักยภาพการแข่งขันของการศึกษาไทยในระดับสากล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเติบโตเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยให้พัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร แตกต่างกัน

5. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร

6. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหารได้

การทบทวนวรรณกรรม

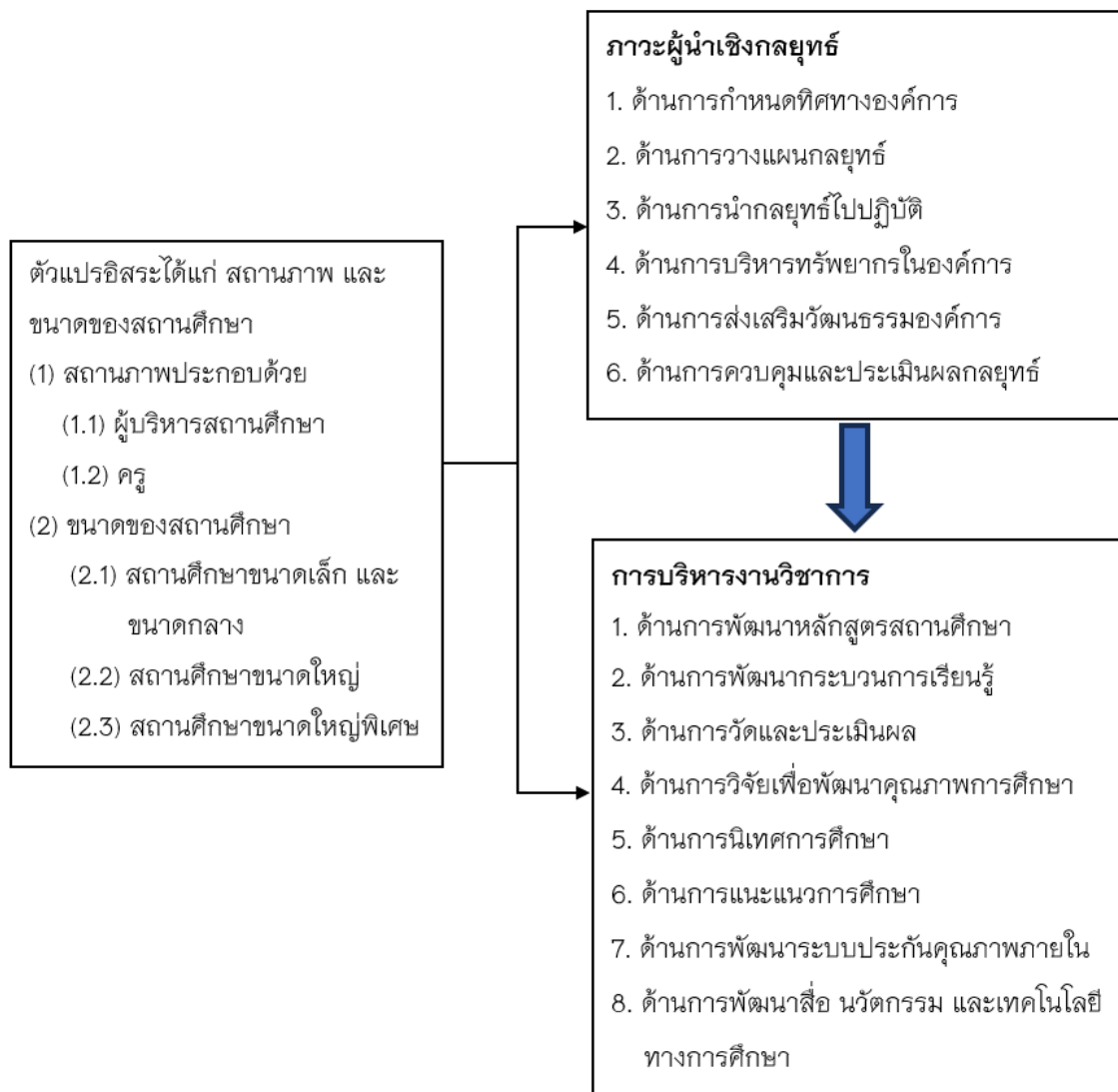
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร โดยผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับขอบข่ายภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ Davies and Davies (2004); Hitt, Ireland & Hoskisson (2005); Gill (2006); Dubrin (2010); Lussier and Achu (2010); Matthew Lynch (2012); ชณัฐ พรหมศรี (2560); สุรศักดิ์ ลดาธนศักดิ์ (2561); สมชาย แก้วเจริญ (2562); ลัลลธิมา วาปีทะ (2563); อนุชิตา ประเสริฐศักดิ์ (2563) และ บาเซล อับดุลวาฮับ (2564) แล้วนำมาสังเคราะห์ วิเคราะห์ สามารถสรุปกรอบแนวคิด องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 6 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการกำหนดทิศทางองค์กร 2. ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 3. ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 4. ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร 5. ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร 6. ด้านการควบคุมและประเมินผล

การบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีจากวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดของ Hoy and Miskel (2001); Sergiovanni & Co-worker (2009); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552); (2561); ธีรศร เทียบปาน (2562); วรวิรัตน์ นิมน้อย (2562); สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2562); จินดา สรรประสิทธิ์ (2563); และ ธัชพงศ์ ชุ่ม (2563) สามารถสรุปกรอบแนวคิดองค์ประกอบ การบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษาได้ 8 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. ด้านการวัดและประเมินผล 4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. ด้านการนิเทศการศึกษา 6. ด้านการแนะแนวการศึกษา 7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 8. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด ทฤษฎีของ ขอบข่ายภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยมี รายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 839 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา

63 คน และครู 776 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร, 2566) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 268 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 37 คน และครู 231 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดย

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อกำหนดขอบเขตกรอบแนวคิด และแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร

นำแบบสอบถาม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษาและความเหมาะสมในการใช้ภาษา วิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Congruence : IC) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ มีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) โดยวิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – total Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson' Product – Moment Coefficient of Correlation) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561) มีค่าตั้งแต่ .23 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้ง 2 ฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) มีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ได้ผลดังนี้

(3.1) แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ อยู่ระหว่าง .60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .40 – .88 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ซึ่งถือได้ว่ามีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

(3.2) แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 40 ข้อ ได้ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ อยู่ระหว่าง .60 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .41 – .92 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 ซึ่งถือได้ว่ามีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4) นำแบบสอบถามยื่นเพื่อขอหนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยนครพนม

5) หลังจากที่ได้รับรองจริยธรรมในมนุษย์ แล้วนำแบบสอบถามมาจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ปรากฏผลการวิจัยดังตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับพฤติกรรม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร	4.32	.50	มาก
2. ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.33	.47	มาก
3. ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.35	.47	มาก
4. ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร	4.29	.46	มาก
5. ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร	4.41	.45	มาก
6. ด้านการควบคุมและประเมินผล	4.37	.45	มาก
รวม	4.35	.40	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 5 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 4 ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานภาพ				t	Sig
	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร	4.24	.52	4.34	.50	1.11	.27
2. ด้านการวางแผนกลยุทธ์	4.31	.44	4.33	.47	.22	.83
3. ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.30	.55	4.36	.45	.80	.43
4. ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร	4.15	.54	4.32	.44	2.11*	.04
5. ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร	4.38	.52	4.42	.44	.52	.61
6. ด้านการควบคุมและประเมินผล	4.37	.49	4.37	.45	.02	.99
รวม	4.29	.46	4.36	.39	.94	.35

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวม พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไม่แตกต่างกัน และ รายด้าน พบว่า ครูมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการกำหนดทิศทางองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	1.58	2	.79	3.17*	.04
	ภายในกลุ่ม	66.16	265	.25		
	รวม	67.74	267			
2. ด้านการวางแผนกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	2.28	2	1.14	5.43**	.01
	ภายในกลุ่ม	55.47	265	.21		
	รวม	57.74	267			

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
3. ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	1.81	2	.91	4.22*	.02
	ภายในกลุ่ม	56.87	265	.22		
	รวม	58.69	267			
4. ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	1.51	2	.75	3.62*	.03
	ภายในกลุ่ม	55.00	265	.21		
	รวม	56.51	267			
5. ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	1.60	2	.80	3.99*	.02
	ภายในกลุ่ม	53.11	265	.20		
	รวม	54.71	267			
6. ด้านการควบคุมและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3.10	2	1.51	7.85**	.00
	ภายในกลุ่ม	51.49	265	.19		
	รวม	54.54	267			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.89	2	.94	6.25**	.00
	ภายในกลุ่ม	39.98	265	.15		
	รวม	41.86	267			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างขนาดเล็กและขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์ และด้านการควบคุมและประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการกำหนดทิศทางการจัดการ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร และด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ปรากฏผลการวิจัย ดังตารางที่ 4 ตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.41	.42	มาก
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.42	.42	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.30	.46	มาก
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.33	.45	มาก
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.23	.50	มาก
6. ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.32	.43	มาก
7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	4.30	.47	มาก
8. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.38	.48	มาก
รวม	4.33	.37	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา	สถานภาพ				t	Sig
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.32	.47	4.42	.41	1.38	.17
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.34	.46	4.44	.41	1.29	.20
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.28	.49	4.31	.46	.38	.71
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.22	.51	4.34	.44	1.58	.12
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.18	.56	4.24	.49	.68	.50
6. ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.31	.48	4.32	.43	.22	.83
7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	4.20	.51	4.31	.46	1.26	.21
8. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.31	.47	4.39	.48	.96	.34
รวม	4.27	.43	4.35	.36	1.17	.30

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าผู้บริหาร สถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.60	2	.80	4.70**	.01
	ภายในกลุ่ม	44.92	265	.17		
	รวม	46.51	267			
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.35	2	1.18	7.11**	.00
	ภายในกลุ่ม	43.83	265	.17		
	รวม	46.19	267			
3. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	5.85	2	2.93	15.13**	.00
	ภายในกลุ่ม	51.23	265	.19		
	รวม	57.08	267			
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.54	2	2.27	11.88**	.00
	ภายในกลุ่ม	50.61	265	.19		
	รวม	55.15	267			
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.52	2	1.26	5.27**	.01
	ภายในกลุ่ม	63.40	265	.24		
	รวม	65.92	267			
6. ด้านการแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.45	2	2.22	12.82**	.00
	ภายในกลุ่ม	45.94	265	.17		
	รวม	50.39	267			
7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายใน	ระหว่างกลุ่ม	4.02	2	2.01	9.70**	.00
	ภายในกลุ่ม	54.95	265	.21		
	รวม	58.98	267			

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
8. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.38	2	2.69	12.94**	.00
	ภายในกลุ่ม	55.12	265	.21		
	รวม	60.51	267			
โดยรวม	ระหว่าง	3.53	2	1.76	13.90**	.00
	กลุ่ม	33.62	265	.13		
	ภายในกลุ่ม	37.15	267			
	รวม					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษาระหว่างขนาดเล็กและขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โดยรวมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = 0.83$) และถือว่าเป็นความสัมพันธ์ในระดับสูง

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร

การวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ปรากฏผลการวิจัยดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงผลอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ตัวแปร	B	SEb	Beta	t	Sig
ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร(X_4)	.32	.04	.39	7.97**	.00
ด้านการวางแผนกลยุทธ์(X_2)	.21	.04	.26	4.71**	.00
ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร(X_5)	.15	.04	.18	3.75**	.00
ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร(X_1)	.10	.04	.14	2.59**	.01
R = .84 R ² = .70 R _{adj} = .70 SE _{est} = .21 F = 155.29 α = .98x					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ด้าน พบว่ามีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี สามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ ดังนี้ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร (X_4) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (X_2) ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (X_5) และด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร (X_1) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้าน รวมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 70 ($R^2 = .70$) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .98 + .32X_4 + .21 X_2 + .15X_5 + .10X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .39 Z_4 + .26 Z_2 + .18Z_5 + .14Z_1$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นให้มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการและการกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่สมาชิกได้พัฒนาความสามารถไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่ม จึงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความร่วมมือในการดำเนินการใด ๆ เพื่อบรรลุและรักษาไว้

สอดคล้องกับการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ เหมือนฝัน นันทียกุล (2563) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยความคิดเชิงปฏิบัติและการกำหนดวิสัยทัศน์ ขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษาที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวริษา สวดศรี และคณะ (2564) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าจากการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด เมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษาให้ได้คุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) มีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการวางแผนพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ และบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา (วสิรัตน์ ฉิมน้อย, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยธิดา ทาปลัด (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษณุ สมจิตร (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชณัฏฐา จันทา (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาเอกชนในบริบทสากล จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในบริบทสากลมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยสร้างแนวทางการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การบริหารการเปลี่ยนแปลงในยุคผันผวน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้อย่างมีคุณภาพและมีความสัมพันธ์กันทางบวก สอดคล้องกับแนวคิดของภูมิกร บุนกึ (2563) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา องค์การไปสู่ความสำเร็จ เนื่องจากความสำเร็จและประสิทธิผลของงานทุกด้านขึ้นอยู่กับผู้นำหรือ ผู้บริหารเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในเวลาที่จะต้องมีการวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จึง ต้องอาศัยความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา ความสามารถ ประเมินคุณค่าขององค์การ ความคิดที่สร้างสรรค์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิผลขององค์การเป็นอย่างมาก นำมาซึ่ง ความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ธนกร สร้อยสวรรค์ (2565) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร มี 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาได้ โดยมีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร และด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .60 - .75 โดยตัวแปรทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันทำนายอธิบายความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร ได้ร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จในด้านการ

บริหารงานวิชาการได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์มองภาพอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพื่อจะช่วยผลักดันการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วลีรัตน์ ฉิมน้อย (2562) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหาร จะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการวางแผนพัฒนางาน วิชาการให้มีคุณภาพ และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ นุชเรศ คำดีบุญ (2564) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีการจัดทำแผนงาน สอดคล้องกับนโยบายหลัก มุ่งร่วมกันทำงานเป็นทีม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ไปยังผู้ปฏิบัติส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเอง ตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ การติดตามและประเมินผลเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

มีข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 3) ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร และ 4) ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร จะเป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการนำไปกำหนดเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ สำหรับการพัฒนาด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สามารถปรับตัวก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่รวดเร็วในยุคโลกพหุวัฒนธรรม และเพิ่มขีดศักยภาพการแข่งขันของการศึกษาไทย ในระดับสากล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเติบโตเพื่อขับเคลื่อน ประเทศไทยให้พัฒนาอย่าง ชื่นไปในอนาคต

สรุป

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผลการวิจัย 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพพบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ภาวะผู้นำเชิงกล

ยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 ($r_{xy}=0.83$) 4) ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ร่วมส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร มี 4 ตัวแปรได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร(X4) ด้านการวางแผนกลยุทธ์(X2) ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร(X5) และด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร(X1) โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 70

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรมีการกำหนดค่านิยม ประเพณี และแนวปฏิบัติร่วมกันในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดค่านิยม ประเพณี และแนวปฏิบัติร่วมกันในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด สร้างค่านิยม และวัฒนธรรมการทำงานที่ดีให้แก่บุคลากร โดยเน้นการทำงานด้วยความถูกต้องตาม ศีลธรรม จรรยาบรรณ ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสาธารณะ ยินดี และเสียสละเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษาโดยรวม และจัดกิจกรรมให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นในสมรรถนะการปฏิบัติงานของตน เพื่อนำพาสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 ผลจากการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มุกดาหาร พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาดำเนินการนิเทศในรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา เน้นการนิเทศแบบมีส่วนร่วมและการนิเทศแบบลงสนามจริงเพื่อดูผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดระบบกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาที่มีมาตรฐานและชัดเจนดำเนินการนิเทศในรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา เน้นการนิเทศแบบมีส่วนร่วมและการนิเทศแบบลงสนามจริงเพื่อดูผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศภายใน กับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา และติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร พบว่า ด้านที่ส่งผล คือ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร และด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้านนี้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในสถานศึกษาระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหารและเขตอื่น ๆ ต่อไป

2.3 ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จินดา สรรพประสิทธิ์. (2563). การพัฒนานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดทักษะภาวะผู้นำในอนาคต [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- จิรายุ ศรีสง่าชัย. (2561). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- ชนัญฐ พรหมศรี. (2560). การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่].
- ภูมิกร บุนกึ. (2563). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). ภาวะผู้นำทางการบริหาร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. ตักสิลา.

- ธนกร สร้อยสวรรค์ (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 16(3), 48-60
- ธัชพงศ์ ชุ่ม (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาเอกชนในบริบทสากล [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม].
- ธัญญา คุณสุข. (2565). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- ธริศร เทียบปาน. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- บาเซล อับดุลวาฮับ (2564). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ [ดุษฎีนิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ].
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 10. สุวีริยาสาส์น.
- ปิยธิดา ทาปลัด (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- พรทิพย์ รอดพลอย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม].
- พิษณุ สมจิตร (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด].
- พัชัญพินา จันทา (2563). แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
- เหมือนฝัน นันทียกุล (2562). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศ ในจังหวัดนครปฐม [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม].

- มูฟิต วาโอะ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. *การบริหารการศึกษาและครุศาสตร์*, 2(1), 38-48.
- ลัทธิตริมา วาปีทะ (2563). ข้อเสนอเชิงนโยบายภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- วรวิษา ฮวดศรี, กัญญกร เอี่ยมพญา และ นิวัฒน์ น้อยมณ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 22(1), 103-117.
- วรวิรัตน์ นิมน้อย (2562). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะพลเมืองคุณภาพในศตวรรษที่ 21 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- สมชาย แก้วเจริญ (2562). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษา มศว.*, 16(31), 1-12.
- สุธรรม ธรรมพัฒนานนท์ (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 30(1), 183-193.
- สุรศักดิ์ รัตนศักดิ์ (2561). รูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูเก็ต. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565. ภูเก็ต. <https://www.sesdomuk.go.th/o12-65>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *บทวิเคราะห์การศึกษาไทยในโลกศตวรรษที่ 21*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนุดิตา ประเสริฐศักดิ์. (2563). องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยศรีสคาลัย*, 26(3), 76.
- Davies, B. J. and Davies, B. (2004). Strategic leadership. *School leadership and Management*, 24(1), 29 – 38.
- Gill, R. (2006). *Theory and practice of leadership*. Sage.
- Hitt, A. M. Ireland, D.R, and Hoskisson, E. R. (2005). *Strategic Management*. Thomson.

Hoy, W. K. , & Miskel, C. G. (2001) . *Educational administration: Theory, research and practice* (6th ed.). McGraw–Hall.

Lussier, Robert N. and Achua, Christopher F. (2010). *Effective Leadership*. 4th ed. Nelson Education Ltd.

Matthew lynch. (2012). *A Guido to Effective School Leadership Theories*. Refine Catch Limited, Bungay, Suffolk.

Sergiovanni, T. J., Kelleher, P., McCarthy, M. M., & Wirt, Fowler, F.C.(2009). *Educational governanceand administration*. (6th Edition). Pearson.